

KESKHARIDUS (16–18aastased noored, X–XII klass)

Keskharidus baseerub põhiharidusel ning jaguneb **üldkeskhariduseks** ja **kutsekeskhariduseks**.

Üldkeskharidus

Üldkeskharidus omandatakse kolme õppeaasta jooksul gümnaasiumis, keskkoolis või lütseumis. Üldkeskharidus annab õiguse jätkata õpinguid kõrghariduse omandamiseks. Gümnaasiumis (keskkoolis, lütseumis) toimub õpetegevus päevases, õhtuses või kaugõppe vormis. Kooli saab lõpetada ka eksternina.

Vastuvõtutingimused

Riik ja kohalikud omavalitsused peavad soovijatele tagama võimaluse keskhariduse omandamiseks. Gümnaasiumisse (keskkooli, lütseumi) võetakse õpilasi vastu põhikooli lõpetamise tulemuste alusel. Koolid võivad avatud õppekohtade täitmiseks teha katseid ja teste. Vastuvõtmise otsustab kooli vastuvõtukomisjon.

Õppesuunad

Riiklik õppekava määratleb iga kooliastme jaoks kohustuslikud õppeained, ainete käsitlemise minimaalse ulatuse, valikainete ja -kursuste arvu. Kool kujundab oma õppesuuna valikainete või -kursuste ja/või mõnede õppeainete süvaõppe kaudu. Õppesuuna valikul arvestab kool õpilaste soove ja oma võimalusi. Koolil võib õppesuundi olla rohkem kui üks.

Kooli lõpetamine

Gümnaasiumi (keskkooli, lütseumi) lõpetamiseks peavad õpilased sooritama vähemalt viis lõpuksamiit – kolm riigieksamit ja kaks koolieksamit. Õpilasel on õigus ka kõik viis lõpuksamiit riigieksamina sooritada. Eesti keele riigieksam on kõikidele gümnaasiumi-, keskkooli- ja lütseumi-lõpetajatele kohustuslik. Ka muu õppekeele koolides on eesti keele eksam kohustuslik (60 punkti annab kesktaseme keeleoskuse tunnistuse). Teised valitavad eksamiained on matemaatika, võõrkeel (inglise, saksa, vene, prantsuse keel), füüsika, keemia, bioloogia ja ajalugu. Saksa keele riigieksamile vastab ka Saksamaa Liitvabariigi Kultuuriministri Konverentsi Saksa II astme keelediplomi eksam.

Riigieksamid on üldjuhul kirjalikud. Hindamiskomisjonid hindavad riigieksamitõid saajapallisüsteemis. Alates kahekümnest hindepallist on riigieksami tulemus positiivne. Gümnaasiumi (keskkooli, lütseumi) lõpuksamid on ühitatud kõrgkoolide sisseastumiseksamitega. Gümnaasiumi (keskkooli, lütseumi) lõpetajatele väljastatakse lõputunnistus ja riigieksamitunnistus.

Kodu ja kooli koostöö

Lapsevanemad osalevad laste haridusega seotud otsustustes lastevanemate koosolekute ja kogude (hoolekogu, nõukogu) kaudu. Kooli hoolekogu töös osaleb ka õpilasesindus.

Kutsekeskharidus

Kutsekeskharidus omandatakse kutseõppeasutuses põhikooli või üldkeskhariduse baasil. Kutsekeskharidus on kutsealade riiklike õppekavadega määratletud haridus. Põhihariduse baasil omandatava kutsekeskhariduse nominaalkestus on vähemalt 3 aastat ja üldkeskhariduse baasil vähemalt 1 aasta. Enamik kutseõppeasutusi kuulub riigile. Kutsekeskharidusasutuse lõpetanud õpilasel on samasugused võimalused kõrgkoolis edasi õppimiseks kui üldkeskharidusega õpilasel.

Vastuvõtutingimused kutseõppeasutusse

Kõik Eesti ning Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud ja inimesed, kellel on kehtiv elamis luba Eesti Vabariigis, võivad kutseõppeasutusse õppima asuda. Riik ja kohalikud omavalitsused peavad soovijatele tagama põhihariduse baasil kutsekeskhariduse omandamise võimaluse. Kutseõppeasutusse võetakse õpilasi omandatud haridust, vaimset ja füüsilist tervist, keeleoskust ja sisseastumiskatsete tulemusi tõendavate dokumentide alusel. Kutsekeskhariduse õppekava alusel õppima asumiseks on vaja põhikooli lõputunnistust või üldkeskharidust tõendavat lõputunnistust koos riigieksamitunnistusega.

Kool võib lisaks kehtestada ka oma vastuvõtutingimused. Vastavalt valitud erialale peab õpilaskandidaat sooritama vajalikud katsed või testid. Vastuvõtmise otsustab kooli vastuvõtukomisjon.

Kutseõppeasutuse lõpetamine

Kutseõppeasutuse lõpetamist tõendab lõputunnistus. Kutseõppeasutuse lõpetajal on õigus sooritada kvalifikatsioonieksam, misjärel omistatakse talle kutse kvalifikatsioon. Kutse kvalifikatsiooni tõendab kutsetunnistus, mille omanikul on õigus kasutada kutsealast tulenevat kutse nimetust või selle lühendit. Kutsetunnistused registreeritakse ning need kantakse kutseregistrisse.

Kutseõppeasutuste lõpetajad, kes soovivad edasi õppida kõrgkoolis, peavad sooritama riigieksamid. Kõigil keskharidusega õppuritel (nii üldkeskharidusega kui kutsekeskharidusega isikutel) on võrdne õigus konkureerida kõrgharidust andvatesse õppeasutustesse.

EESTI KEELE ÕPE

Vastavalt riiklikule õppekavale õpitakse eesti õppekeele kooli I–XII klassis eesti keelt emakeelena. Põhikooli lõpus sooritatakse riiklik eesti keele eksam ja gümnaasiumi (keskkooli, lütseumi) lõpus kohustuslik eesti keele riigieksam. Koolides, kuhu on õppima asunud Euroopa Liidu liikmesriikide kodanike lapsed, on õpilastele koostatud individuaalne õppekava eesti keele kui teise keele ainekavast lähtuvalt.

Vastavalt riiklikule õppekavale õpitakse vene õppekeele kooli I–XII klassis eesti keelt teise keelena. Põhikooli lõpus peavad õpilased sooritama selles aines eksami, mis vastab algtaseme (A) keeleoskusele. Muukeelse gümnaasiumi (keskkooli, lütseumi) lõpetajad peavad sooritama eesti keele kui teise keele riigieksami, mis vastab kesktaseme (B) keeleoskusele. Tasemeeksami sooritamiseks on vaja saavutada vähemalt 60 punkti.

Täpsem info:

- Eesti Vabariigi Haridusseadus, Põhikooli ja Gümnaasiumi seadus ning Erakooliseadus
<http://www.legaltext.ee/et/andmebaas/ava.asp?m=022>
- Info eksamite, tasemetõõde, eesti keele tasemeeksamite, kodakondsuse taotlemise kohta, ainult eesti keeles
<http://www.ekk.edu.ee/index2.html>

Kontaktid

Haridus- ja Teadusministeerium

Munga 18, Tartu 50088
e-mail: hm@hm.ee
Tel: 735 0222
www.hm.ee

Kodakondsus- ja Migratsiooniamet

Endla 13, Tallinn 15 179
e-mail: kma@mig.ee
Tel: 612 6979
www.mig.ee

Mitte-eestlaste Integratsiooni Sihtasutus

Liimi 1, Tallinn 10621
Tel: 659 9021
e-mail: info@meis.ee
www.meis.ee

Sotsiaalministeerium

Gonsiori 29, Tallinn 15027
e-mail: info@sm.ee
Tel: 626 9301
www.sm.ee

Kohalikud omavalitsused <http://www.riik.ee/en/omavalitsused/>

Trükise väljaandmist toetas:

Haridus- ja Teadusministeerium

Foto: Annika Haas

Õpin Eesti koolis

Eesti riik ja kool on muutumas järjest mitmekultuurilisemaks. Meie koolides õpib üha rohkem välisriikide kodanike lapsi. Eesti Vabariigi haridusseaduse järgi on kõik Eestis elavad 7 kuni 17aastased lapsed (s.h teistest riikidest pärit lapsed) koolikohustuslikud. Laste haridustee valikul on otsustav sõna vanematel.

Eestis kirjeldatakse haridustasemeid mõistetega *alusharidus*, *põhiharidus*, *keskharidus*, *kõrgharidus*. Eesti haridussüsteem toetab erivajadustega laste integreerumist ja nende õppimist tavakoolis.

Põhi- ja keskhariduse omandamine on riigi ja kohalike omavalitsuste koolides õppemaksuta.

